[2019] 10 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1121

ਨਿਤਿਨ ਬੰਦੋਪੰਤ ਸਲਾਗ੍ਰੇ

ਬਨਾਮ

ਰਾਜ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਅਤੇ ਇਕ ਹੋਰ

(2019 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 5855)

ਅਗਸਤ 05, 2019

[ਅਸ਼ੋਕ ਭੂਸ਼ਣ ਅਤੇ ਨਵੀਨ ਸਿਨਹਾ, ਜੇ.ਜੇ.]

ਮੁੰਬਈ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਐਕਟ, 1888 - ਉਪ ਧਾਰਾ 9,33, ਅਤੇ 34 - ਆਮ ਖਾਲੀ ਅਸਾਮੀਆਂ ਨੂੰ ਭਰਨਾ - ਬੰਬਈ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਲਈ ਕੌਂਸਲਰ ਦੀ ਚੋਣ ਲਈ ਆਮ ਚੋਣ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਅਤੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਪੱਛੜੇ ਵਰਗ ਲਈ ਰਾਖਵੀਂ ਸੀਟ ਲਈ ਇੱਕ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ ਸਫਲ ਐਲਾਨਿਆ ਗਿਆ - ਉਕਤ ਸਫਲ ਉਮੀਦਵਾਰ ਵਿਰੁੱਧ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਪਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕ ਹੋਣ ਦਾ ਗਲਤ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਸੀ - ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜਾਤੀ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਪੜਤਾਲ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਉਕਤ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦਾ ਜਾਤੀ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ - ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਉਕਤ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ ਨਿਗਮ ਵੱਲੋਂ ਅਯੋਗ ਕਰਾਰ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ - ਅਯੋਗ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਵਾਰਡ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਸਾਮੀ ਖਾਲੀ ਹੋ ਗਈ - ਰਾਜ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਮਿਤੀ 09.05.2019 ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 9 ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਮ ਖਾਲੀ ਅਸਾਮੀਆਂ ਨੂੰ ਭਰਨ ਲਈ ਵਾਰਡ ਲਈ ਜ਼ਿਮਨੀ ਚੋਣ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਇੱਕ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ - ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਮਿਤੀ 09.05.2019 ਦੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅੱਗੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ - ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਨੇ ਉਕਤ ਵਾਰਡ ਤੋਂ ਦੂਜੇ ਨੰਬਰ 'ਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵੋਟਾਂ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਐਕਟ ਦੇ ਧਾਰਾ 33 ਅਨੁਸਾਰ ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਐਲਾਨੇ ਜਾਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ - ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਚੁਣਿਆ ਹੋਇਆ ਉਮੀਦਵਾਰ ਐਲਾਨਣ ਲਈ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ

ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹੋਰ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਸੀ - ਉਸ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਚ ਹਾਈਕੋਰਟ ਨੇ ਛੋਟੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਜਲਦੀ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਸਨ - ਮਿਤੀ 09.05.2019 ਦੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਲਈ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ - ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਪੀਲ 'ਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਸੀ ਰਾਜ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਕੋਲ ਕੌਂਸਲਰ ਦੀ ਚੋਣ ਲਈ ਉਪ ਚੋਣ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਸੀ - ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ: ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਸਿਰਫ਼ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਨਾਲ ਆਮ ਖਾਲੀ ਅਸਾਮੀਆਂ ਨੂੰ ਭਰਨ ਨੂੰ ਮੁਲਤਵੀ ਜਾਂ ਮੁਲਤਵੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ - ਰਾਜ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 9 ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਆਮ ਅਸਾਮੀਆਂ ਨੂੰ ਭਰਨ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਧਾਰਾ 34 ਦੇ ਅਧੀਨ ਵਿਧਾਨਿਕ ਨੁਸਖੇ ਨੂੰ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮਨ ਦੀ ਬਿਨੈ ਕਰਕੇ ਇੱਕ ਸੁਚੇਤ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਖਾਲੀ ਥਾਂ ਨੂੰ ਭਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਣਾ ਹੈ - ਅਚਨਚੇਤ ਖਾਲੀ ਅਸਾਮੀਆਂ ਦੇ ਹਰੇਕ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੇ ਹਾਲਾਤ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ ਰਾਜ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਆਮ ਅਸਾਮੀ ਨੂੰ ਭਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ - ਤਤਕਾਲ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵਾਪਸ ਆਏ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੀ ਚੋਣ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਦੇ ਜਾਤੀ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਵੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਦੂਜੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵੋਟਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਸਮਝੇ ਗਏ ਵਜੋਂ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਕਮਿਸ਼ਨ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਉਕਤ ਪਹਿਲੂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਨਵੀਂ ਚੋਣ ਦੀ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ - ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਦੀਆਂ ਖਾਲੀ ਅਸਾਮੀਆਂ ਨੂੰ ਭਰਨ ਲਈ ਜ਼ਿਮਨੀ ਚੋਣ ਲਈ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਮਿਤੀ 09.05.2019 ਨੂੰ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਸੀ ਪਰ ਵਾਰਡਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿਮਨੀ ਚੋਣ ਲਈ ਕੋਈ ਵੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ - ਇਸ ਲਈ ਰਾਜ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਵਾਰਡਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿਮਨੀ ਚੋਣ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਮਿਤੀਆਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਵੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ

ਨਵਾਂ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ - ਹਾਈਕੋਰਟ ਦੇ ਅਣਗੌਲੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਅਪੀਲਾਂ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਇਹ ਅਦਾਲਤ

ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ: 1. ਮੁੰਬਈ ਮਿਉਂਸਪਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1888 ਦੀ ਧਾਰਾ 33(2) ਵਿੱਚ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨੀ ਯੋਜਨਾ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਜੇ ਸਮਾਲ ਕਾਜ਼ ਕੋਰਟ ਦੇ ਮੁੱਖ ਜੱਜ ਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਚੋਣ 'ਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।ਉਸ ਨੂੰ ਕੌਂਸਲਰ ਹੋਣ ਲਈ ਅਯੋਗ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਜੇ ਉਸਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਚੋਣ ਜਾਇਜ਼ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਉਹ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਵੇਗਾ ਕਿ ਜਿਸ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਅਗਲੀਆਂ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜਾਇਜ਼ ਵੋਟਾਂ ਦਰਜ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਉਸ ਨੂੰ ਚੁਣਿਆ ਹੋਇਆ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਯੋਜਨਾ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਸਮਝੇ ਜਾਣ ਲਈ ਦੂਜੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵੋਟਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ ਜਿਸ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਆਮ ਗਿਆਨ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹੈ ਕਿ ਚੋਣਾਂ ਕਰਵਾਉਣਾ ਇੱਕ ਮੁਸ਼ਕਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰਾ ਸਮਾਂ ਮਨੁੱਖੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਅਤੇ ਖਰਚੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਐਕਟ 1888 ਤਹਿਤ ਨਗਰ ਨਿਗਮਾਂ ਨੂੰ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਸੌਂਪੇ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਹਰ ਪੰਜ ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਦੇ ਗਠਨ ਲਈ ਚੋਣਾਂ ਕਰਵਾਈਆਂ ਜਾਣੀਆਂ ਹਨ। ਦੂਜੇ ਨੰਬਰ 'ਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵੋਟਾਂ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਚੋਣਾਂ ਕਰਵਾਉਣ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਲਈ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਧਾਨਕ ਯੋਜਨਾ ਖੁਦ ਦੂਜੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵੋਟਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਉਕਤ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 9 ਦੇ ਦੂਜੇ ਭਾਗ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਧਾਰਾ 34 ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਅਸਧਾਰਨ ਖਾਲੀ ਅਸਾਮੀਆਂ ਨੂੰ ਭਰਨ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਗਈ

ਹੈ। ਇਹ ਸਵਾਲ ਕਿ "ਕੀ ਕੋਈ ਹੋਰ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਸਦੀ ਥਾਂ ਚੁਣਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ" ਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਅਤੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਲਈ ਰਾਜ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਮਨ ਲਗਾਉਣਾ ਪਵੇਗਾ ਅਤੇ ਵਾਰਡ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਾਰੇ ਲੋੜੀਂਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਗੌਰ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ। ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਹੋਰ ਢੁਕਵਾਂ ਹੈ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਜਵਾਬ ਲੱਭਣ ਦੀ ਲੋੜ ਉਦੋਂ ਢੁਕਵੀਂ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਇੱਕ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਉਮੀਦਵਾਰ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕੀਤੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੀ ਥਾਂ ਚੁਣਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਧਾਰਾ 33 ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦਾਇਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਜਾਂ ਜਿੱਥੇ ਦੂਜੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵੋਟਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਤਾਂ ਉਪਰੋਕਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਅਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਅਸਧਾਰਨ ਖਾਲੀ ਅਸਾਮੀਆਂ ਨੂੰ ਭਰਨ 'ਤੇ ਕੋਈ ਅਸਰ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦਾ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਉਪ ਚੋਣਾਂ ਕਰਵਾਉਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਅਰਥਾਤ ਅਸਥਾਈ ਖਾਲੀ ਅਸਾਮੀਆਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੇ ਹੀ ਖਾਲੀ ਅਸਾਮੀਆਂ ਨੂੰ ਭਰਨਾ। ਕਿਸੇ ਮਕਸਦ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਵਿਵੇਕ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 26] [1137- ਬੀ- ਐਚ; 1138- ਏ]

2. ਆਮ ਖਾਲੀ ਅਸਾਮੀਆਂ ਨੂੰ ਭਰਨ ਬਾਰੇ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਦਾ ਇੱਕ ਕਾਰਕ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕੋਈ ਹੋਰ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਆਏ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੀ ਥਾਂ ਚੁਣਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਚੋਣਾਂ ਕਰਵਾਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਰਾਜ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਪਹਿਲੂਆਂ 'ਤੇ ਗੌਰ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ। ਪਰ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨੀ ਯੋਜਨਾ ਇਹ ਸੰਕੇਤ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ ਕਿ ਵਾਰਡ ਦੇ ਵਾਪਸ ਆਏ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੀ ਚੋਣ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਚੁੱਕਣ ਲਈ ਸਿਰਫ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਨਾਲ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਅਸਥਾਈ ਖਾਲੀ ਅਸਾਮੀਆਂ ਨੂੰ ਭਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲੱਗ ਜਾਵੇਗੀ। ਰਾਜ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦ

ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕੋਈ ਹੋਰ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕੀਤੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੀ ਥਾਂ ਚੁਣਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਉਹ ਅਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਸਾਰੇ ਢੁਕਵੇਂ ਅਤੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਮਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 27] [1138- ਬੀ-ਡੀ]

3. ਇਸ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਐਕਟ 1888 ਅਧੀਨ ਅਸਥਾਈ ਖਾਲੀ ਅਸਾਮੀਆਂ ਨੂੰ ਭਰਨ ਬਾਰੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਕੀਮ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸਿੱਟਿਆਂ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਦੀ ਹੈ:-

(i) ਸਿਰਫ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਨਾਲ ਖਾਲੀ ਅਸਾਮੀਆਂ ਨੂੰ ਭਰਨ ਨੂੰ ਮੁਲਤਵੀ ਜਾਂ ਮੁਲਤਵੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਰਾਜ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 9 ਅਧੀਨ ਖਾਲੀ ਪਈ ਅਸਾਮੀ ਨੂੰ ਭਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਧਾਰਾ 34 ਅਧੀਨ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੁਸਖੇ 'ਤੇ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦੇਣਾ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਸੋਚ-ਸਮਝ ਕੇ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣਾ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਖਾਲੀ ਪਈਆਂ ਅਸਾਮੀਆਂ ਨੂੰ ਭਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਣਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਅਸਧਾਰਨ ਖਾਲੀ ਅਸਾਮੀਆਂ ਦੇ ਹਰੇਕ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ ਵੱਖੋ ਵੱਖਰੇ ਹਾਲਾਤ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਰਾਜ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਅਸਥਾਈ ਖਾਲੀ ਅਸਾਮੀਆਂ ਨੂੰ ਭਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ;

(ii) ਵਾਪਸ ਆਏ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੇ ਜਾਤੀ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਕਾਰਨ ਖਾਲੀ ਪਈ ਅਸਾਮੀ ਨੂੰ ਐਕਟ, 1888 ਦੀ ਧਾਰਾ 34 ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਭਰਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ;

(iii) ਜਦੋਂ ਵਾਪਸ ਪਰਤੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੀ ਚੋਣ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਜਾਤੀ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦੂਜੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵੋਟਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ ਚੁਣਿਆ ਹੋਇਆ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਚੋਣ

ਪਟੀਸ਼ਨ ਵੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਤਾਂ ਰਾਜ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਪਹਿਲੂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਨਵੀਂ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾ ਸਕਦਾ। [ਪੈਰਾ 36] [1143- ਸੀ-ਜੀ]

4. ਹਾਲਾਂਕਿ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਮਿਤੀ 09.05.2019 ਵਾਲਾ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਵੋਟਰ ਸੂਚੀ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਸਬੰਧੀ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਦੀਆਂ ਖਾਲੀ ਪਈਆਂ ਅਸਾਮੀਆਂ ਨੂੰ ਭਰਨ ਲਈ ਉਪ ਚੋਣ ਪਰ ਜ਼ਿਮਨੀ ਚੋਣ ਦੀ ਤਰੀਕ ਤੈਅ ਕਰਨ ਲਈ ਅਜੇ ਤੱਕ ਕੋਈ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵਾਰਡਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿਮਨੀ ਚੋਣ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਤਾਰੀਖਾਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨਵਾਂ ਫੈਸਲਾ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ।
ਸਵਾਲ। [ਪੈਰਾ 38] [1140-ਬੀ-ਸੀ]

ਜੋਤੀ ਬਾਸੂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਦੇਬੀ ਘੋਸਲ ਅਤੇ ਹੋਰ (1982) ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 691: **[1982] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 318- ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ।**

ਡੀ. ਸੰਜੀਵਾਇਆ ਬਨਾਮ ਚੋਣ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ, ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਹੋਰ **ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1967 ਐਸ.ਸੀ. 1211: [1967] ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 489;** ਭਾਰਤ ਦਾ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਤੇਲਨਾਗਨਾ ਰਾਸ਼ਟਰ ਸਮਿਤੀ ਅਤੇ ਹੋਰ **(2011)1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 370: 2010] 14 ਐਸਸੀਆਰ 468;** ਪ੍ਰਮੋਦ ਲਕਸ਼ਮਣ ਗੁਦਾਧੇ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਦਾ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਅਤੇ ਹੋਰ **(2018) 7 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 550 [2018] 4 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 397- ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ।**

<u>ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਹਵਾਲਾ</u>

[1967] ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 489	ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ	ਪੈਰਾ 6
[2010] 14 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 468	ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ	ਪੈਰਾ 6
[2018] 4 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 397	ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ	ਪੈਰਾ 6
[1982] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 318	'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ	ਪੈਰਾ 14

ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ: 2019 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 5855

ਮਿਤੀ 10.06. 2019 ਦੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਬੰਬਈ ਵਿਖੇ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ 2019 ਦਾ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਲਾਜਿੰਗ ਨੰਬਰ 1577 ਵਿੱਚ।

ਨਾਲ

2019 ਦਾ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 5857, 5856 ਅਤੇ 5858

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਐਡਵੋਕੇਟਸ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਮੀਨਾਕਸ਼ੀ ਅਰੋੜਾ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਵਿਨੈ ਨਵਰੇ, ਚਿੰਤਾਮਨੀ ਭੰਗੋਜੀ, ਸੁਧਾਂਸ਼ੂ ਐਸ. ਚੌਧਰੀ, ਸੁਰਭੀ ਗੁਲੇਰੀਆ, ਯੋਗੇਸ਼ ਕੋਲਟੇ, ਮਹੇਸ਼ ਪੀ.ਸ਼ਿੰਦੇ।

ਆਤਮਾਰਾਮ ਐਨ. ਨਾਡਕਰਨੀ, ਏ.ਐਸ.ਜੀ., ਸੰਜੇ ਹੇਗੜੇ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਮਨੋਜ ਸ਼ਰਮਾ, ਆਲੋਕ ਸਿੰਘ, ਪ੍ਰਮੋਦ ਕਥਾਨੇ, ਦੀਪਕ ਸ਼ੁਕਲਾ, ਗੌਰਵ ਭਾਰਦਵਾਜ, ਕਪਿਲ ਕੌਸ਼ਿਕ, ਪ੍ਰਮੋਦ ਦਿਆਲ, ਬ੍ਰਜ ਕੇ. ਮਿਸ਼ਰਾ, ਵਿਜੇ ਕੁਮਾਰ, ਧਵਲ ਐਸ. ਦੇਸ਼ਪਾਂਡੇ,

ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਭਾਰਤੀ ਤਿਆਗਿ, ਆਸ਼ੀਸ਼ ਵਾਡ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਜੈਸ਼੍ਰੀ ਵਾਡ, ਸਿਧਾਰਥ ਮਹਾਜਨ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸੁਕ੍ਰਿਤੀ ਜੱਗੀ।

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਹੇਠ ਦੁਆਰਾ ਦਿਤਾ ਗਿਆ ਸੀ
ਅਸ਼ੋਕ ਭੂਸ਼ਣ, ਜੇ.

1. ਇਹ ਅਪੀਲਾਂ ਬੰਬੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਮਿਤੀ 10.06.2019 ਦੇ ਸਾਂਝੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

2. ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਸਵਾਲ ਆਮ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਸਾਰੀਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਇਕੱਠੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਸਾਂਝੇ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਪੀਲਾਂ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ 2019 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 5855- ਨਿਤਿਨ ਬੰਦੋਪੰਤ ਸਲਾਗ੍ਰੇ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵਿੱਚ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਦਲੀਲਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਕਾਫ਼ੀ ਹੋਵੇਗਾ।

3. ਬੰਬਈ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਲਈ ਕੌਂਸਲਰ ਦੀ ਚੋਣ ਲਈ ਆਮ ਚੋਣਾਂ ਫਰਵਰੀ, 2017 ਵਿੱਚ ਹੋਈਆਂ ਸਨ। ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਕੇਸ਼ਰਬੇਨ ਮੁਰਜੀ ਪਟੇਲ ਨੂੰ ਮਿਤੀ 23.02.2017 ਨੂੰ ਵਾਰਡ ਨੰਬਰ 76 ਤੋਂ ਕੌਂਸਲਰ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਵਾਰਡ ਨੰਬਰ 76 ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਪੱਛੜੇ ਵਰਗ ਲਈ ਰਾਖਵਾਂ ਸੀ। ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਕੇਸ਼ਰਬੇਨ ਮੁਰਜੀ ਪਟੇਲ ਨੇ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪਿਛੜੇ ਵਰਗ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜਾਤੀ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਪੜਤਾਲ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਕੇਸ਼ਰਬੇਨ ਮੁਰਜੀ ਪਟੇਲ ਦੀ ਚੋਣ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਮੁੰਬਈ ਮਿਉਂਸਪਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1888 (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ "ਐਕਟ 1888) ਦੀ ਧਾਰਾ 33 ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁੰਬਈ ਦੀ ਛੋਟੀ ਕਾਜ਼ ਕੋਰਟ, ਮੁੰਬਈ ਦੇ ਮੁੱਖ ਜੱਜ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ 2017 ਦੀ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ

ਨੰਬਰ 52 ਵੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜਾਤੀ ਪ੍ਰਮਾਣ ਪੱਤਰ ਜਾਂਚ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਹੁਕਮ ਮਿਤੀ 19.08.2017 ਦੁਆਰਾ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਕੇਸ਼ਰਬੇਨ ਮੁਰਜੀ ਪਾਟੇ ਦੇ ਜਾਤੀ ਪ੍ਰਮਾਣ ਪੱਤਰ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਕੇਸ਼ਰਬੇਨ ਮੁਰਜੀ ਪਟੇਲ ਨੇ 2018 ਦੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 181 ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਉਸ ਨੂੰ ਅਯੋਗ ਨਾ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। 2018 ਦੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 181 ਨੂੰ ਮਿਤੀ 02 02.04.2019 ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਿਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ 2019 ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਇਜਾਜ਼ਤ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸੀ) ਨੰਬਰ 8946 ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਵੀ ਮਿਤੀ 24.04.2019 ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਕੇਸ਼ਰਬੇਨ ਮੁਰਜੀ ਪਟੇਲ ਨੂੰ ਮਿਤੀ 05.04.2019 ਤਾਰੀਖ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਅਯੋਗ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਵਾਰਡ ਨੰਬਰ 76 ਤੋਂ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਕੇਸ਼ਰਬੇਨ ਮੁਰਜੀ ਪਟੇਲ ਨੂੰ ਅਯੋਗ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਉਕਤ ਵਾਰਡ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਸਧਾਰਨ ਅਸਾਮੀ ਖਾਲੀ ਹੋ ਗਈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਸਨੇ ਵਾਰਡ ਨੰਬਰ 76 ਤੋਂ ਦੂਜੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵੋਟਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ ਇਸ ਲਈ ਉਸਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਸਮਾਲ ਕਾਜ਼ ਕੋਰਟ ਦੇ ਮੁੱਖ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਵਾਰਡ ਨੰਬਰ 76 ਤੋਂ ਚੁਣਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਰਾਜ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ, ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਨੇ ਮਿਤੀ 09.05.2019 ਨੂੰ ਇੱਕ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਐਕਟ, 1988 ਦੀ ਧਾਰਾ 9 ਅਧੀਨ ਖਾਲੀ ਪਈਆਂ ਅਸਾਮੀਆਂ ਨੂੰ ਭਰਨ ਲਈ ਨਿਗਮ ਦੇ ਵਾਰਡ ਨੰਬਰ 76 ਲਈ ਜ਼ਿਮਨੀ ਚੋਣ ਨੂੰ ਨੋਟੀਫਾਈ ਕਰਨਾ। 2019 ਦੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸੀ) ਨੰਬਰ 1577 ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਬੰਬੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਰਾਹਤਾਂ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ:

"(a) ਇਹ ਮਾਣਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਰਾਜ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਮਿਤੀ 9 ਮਈ, 2019 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਅਤੇ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਇੱਛਾ

ਰੱਖਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਐਮ.ਐਮ.ਸੀ. ਐਕਟ, 1888 ਦੀ ਧਾਰਾ 9 ਤਹਿਤ ਖਾਲੀ ਪਈਆਂ ਅਸਾਮੀਆਂ ਨੂੰ ਭਰਨ ਲਈ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 2 ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਵਾਰਡ ਨੰਬਰ 76 ਦੀਆਂ ਜ਼ਿਮਨੀ ਚੋਣਾਂ ਨੂੰ ਨੋਟੀਫਾਈ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

(b) ਇਹ ਮਾਣਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਮੁੰਬਈ ਦੀ ਵਿਦਵਾਨ ਛੋਟੀ ਕਾਜ਼ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ 2017 ਦੀ ਮਿਊਂਸਪਲ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 52 ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਉਸ ਸਮੇਂ ਸੀਮਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਿੰਨੀ ਸਮਾਂ ਸੀਮਾ ਨੂੰ ਇਹ ਮਾਣਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਢੁਕਵੀਂ ਅਤੇ ਉਚਿਤ ਸਮਝੇ।

(c) ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਅਤੇ ਅੰਤਿਮ ਨਿਪਟਾਰੇ ਤੱਕ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਰਾਜ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਮਿਤੀ 9 ਮਈ, 2019 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 2 ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਵਾਰਡ ਨੰਬਰ 76 ਦੀਆਂ ਜ਼ਿਮਨੀ ਚੋਣਾਂ ਨੂੰ ਨੋਟੀਫਾਈ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਨੂੰ ਕਿਰਪਾ ਕਰਕੇ ਰੋਕ ਲਗਾਉਣ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ।

(d) ਉਪਰੋਕਤ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਖੰਡ (c) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਆਪਕ/ਅੰਤਰਿਮ ਰਾਹਤ ਕਿਰਪਾ ਕਰਕੇ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ।

(e) ਅਜਿਹੀ ਹੋਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਰਾਹਤ ਜੋ ਇਹ ਮਾਣਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਢੁਕਵੀਂ ਅਤੇ ਉਚਿਤ ਸਮਝੇ ਕਿਰਪਾ ਕਰਕੇ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ। "

4. ਮਿਤੀ 16.05.2019 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਇੱਕ ਅੰਤਰਿਮ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਰਾਜ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਵਾਰਡਾਂ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਮਿਤੀ 12.06.2019 ਤੱਕ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਸੀ। ਇਹ ਵੀ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਯੋਗ ਹੈ

ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ 2019 ਦੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ (1) ਨੰਬਰ 1288 ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿੱਥੇ 2017 ਦੀ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 52 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਮੰਗੇ ਗਏ ਸਨ ਜਿਸ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਮਿਤੀ 04.06.2019 ਨੂੰ ਬੰਬਈ ਵਿਖੇ ਸਮਾਲ ਕਾਜ਼ ਕੋਰਟ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਜਲਦੀ ਤੋਂ ਜਲਦੀ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ 31 ਅਗਸਤ, 2019 ਤੱਕ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ।

ਹਾਲਾਂਕਿ ਵਾਰਡਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਮਿਤੀ 12. 06.2019 ਤੱਕ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਇਹ ਵੀ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਯੋਗ ਹੈ ਕਿ 2019 ਦੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ (1) ਨੰਬਰ 1288 ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿੱਥੇ 2017 ਦੀ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 52 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਮੰਗੇ ਗਏ ਸਨ ਜਿਸ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਮਿਤੀ 04.06. 2019 ਨੂੰ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਬੰਬਈ ਵਿਖੇ ਸਮਾਲ ਕਾਜ਼ ਕੋਰਟ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਹ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਜਲਦੀ ਤੋਂ ਜਲਦੀ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਮਿਤੀ 31 ਅਗਸਤ 2019 ਤੱਕ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਿੰਨ ਹੋਰ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ 2019 ਦੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 1453 - ਸੰਦੀਪ ਰਾਜੂ ਨਾਇਕ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 1578, 2019 ਦੀ ਗੀਤਾ ਕਿਰਨ ਭੰਡਾਰੀ ਬਨਾਮ ਹੋਰ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ। ਰਾਜ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਅਤੇ 2019 ਦੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 1462- ਏਕਨਾਥ ਸ਼ੰਕਰ ਗਿਆਨਦੇਵ ਹੁੰਡਰ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ। ਸਾਰੀਆਂ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ, ਦਾਅਵਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਾਹਤ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਰਾਹਤ ਮਿਤੀ 09.05.2019 ਦੇ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਰਾਜ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਜਾਰੀ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਰਾਜ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਨੇ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਵਿੱਚ ਖਾਲੀ ਅਸਾਮੀਆਂ ਨੂੰ ਭਰਨ ਲਈ ਜ਼ਿਮਨੀ ਚੋਣਾਂ ਲਈ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਲਈ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਾਰਡਾਂ ਤੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਕੌਂਸਲਰ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਲੜੀਆਂ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਾਰੀਆਂ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ 'ਤੇ ਇਕੱਠੇ ਸੁਣਵਾਈ ਕੀਤੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਹਲਫਨਾਮੇ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਵੀ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਮਿਤੀ 10.06.2019 ਤਾਰੀਖ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਿਸ ਨੇ ਸਾਰੀਆਂ ਚਾਰ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਿਸ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ ਇਹ ਅਪੀਲਾਂ ਫੀਲਡ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ।

5. ਅਸੀਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ, ਰਾਜ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਅਤੇ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਦਖਲ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ ਹੈ।

6. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਕੌਂਸਲਰ ਦੀ ਚੋਣ ਵਿੱਚ ਦੂਜੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵੋਟਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਹਨ ਅਤੇ ਵਾਪਸ ਆਏ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਅਯੋਗ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਐਕਟ, 1888 ਦੀ ਧਾਰਾ 33 ਅਨੁਸਾਰ ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਐਲਾਨੇ ਜਾਣ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ। ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਜਿੱਥੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਉਮੀਦਵਾਰ ਐਲਾਨਣ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਹੈ। ਰਾਜ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਕੋਲ ਕੌਂਸਲਰ ਦੀ ਚੋਣ ਲਈ ਉਪ ਚੋਣ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੂਜੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵੋਟਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਚੋਣ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਕੌਂਸਲਰ ਵਜੋਂ ਚੁਣਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਤੱਕ ਉਪ ਚੋਣਾਂ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਕੇਸ **ਡੀ. ਸੰਜੀਵਾਇਆ ਬਨਾਮ ਚੋਣ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ, ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਹੋਰ, ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1967 ਐਸ.ਸੀ. 1211; ਭਾਰਤ ਦਾ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਤੇਲਨਾਗਨਾ ਰਾਸ਼ਟਰ ਸਮਿਤੀ ਅਤੇ ਹੋਰ, (2011) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 370 ਅਤੇ ਪ੍ਰਮੋਦ ਲਕਸ਼ਮਣ ਗੁਦਾਧੇ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਚੋਣ**

ਕਮਿਸ਼ਨ ਅਤੇ ਹੋਰ, (2018) 7 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ.. 550 ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਉਪ ਚੋਣ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਕਤ ਚੋਣ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਚੁਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਜੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਦੇ ਵਾਰਡ ਤੋਂ ਚੁਣਿਆ ਹੋਇਆ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਤਾਂ ਹਲਕੇ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਨ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੋ ਉਮੀਦਵਾਰ ਹੋਣਗੇ ਜੋ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨੀ ਯੋਜਨਾ ਅਨੁਸਾਰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ **2007 ਦੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 6846- ਜਗਦੀਸ਼ ਕੁੱਟੀ ਅਮੀਨ ਬਨਾਮ ਬ੍ਰਹਿਨਮੁੰਬਈ** ਦੇ **ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਅਤੇ 2 ਹੋਰ** ਵਿੱਚ ਮਿਤੀ 17.09.2007 ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਨਜ਼ਰੀਏ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਵੱਖਰਾ ਨਜ਼ਰੀਆ ਅਪਣਾਉਣ ਲਈ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਕੋਲ ਭੇਜਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ।

7. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਦਾ ਖੰਡਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦਾ ਰਾਜ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਅਸਥਾਈ ਖਾਲੀ ਅਸਾਮੀਆਂ ਨੂੰ ਭਰਨ ਨੂੰ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੌਂਸਲਰ ਦਾ ਕਾਰਜਕਾਲ ਪੰਜ ਸਾਲ ਹੈ ਅਤੇ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਾਪਸ ਆਏ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ ਅਯੋਗ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਵਾਰਡ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਉਮੀਦਵਾਰ ਐਲਾਨੇ ਜਾਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ। ਉਪ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾਈ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਤਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਯੋਜਨਾ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਸਨ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ 1888 ਦੀ ਧਾਰਾ 9 ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਅਸਥਾਈ ਖਾਲੀ ਅਸਾਮੀਆਂ ਨੂੰ ਭਰਨਾ ਐਕਟ, 1888 ਦੀ ਧਾਰਾ 33 ਤਹਿਤ ਦਾਇਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਧਾਰਾ 33(2) ਦੁਆਰਾ

ਵਿਚਾਰੀ ਗਈ ਕਾਰਵਾਈ ਸਿਰਫ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਲਈ ਢੁਕਵੀਂ ਹੈ ਜੋ ਧਾਰਾ 33 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਅਸਧਾਰਨ ਖਾਲੀ ਅਸਾਮੀਆਂ ਨੂੰ ਭਰਨ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਜਾਂ ਰੋਕਣ ਦਾ ਕੋਈ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਐਕਟ, 1951 ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਐਕਟ, 1888 ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਤੋਂ ਬਿਲਕੁਲ ਵੱਖਰੀ ਹੈ ਇਸ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਫੈਸਲੇ ਢੁਕਵੇਂ ਨਹੀਂ ਹਨ।

8. ਅਸੀਂ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਸਲਾਹਕਾਰ ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕੀਤਾ ਹੈ।

9. ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲਾ ਅਜਿਹਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਵਾਪਸ ਆਏ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਜਾਤੀ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਦੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਕਾਰਨ ਅਯੋਗ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਦੇ ਸਬੰਧਤ ਵਾਰਡ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਚੁਣੇ ਗਏ ਵਾਪਸ ਆਏ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਅਯੋਗਤਾ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਲੈ ਲਈ ਗਈ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਕੌਂਸਲਰ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਵਿੱਚ ਅਚਾਨਕ ਖਾਲੀ ਅਸਾਮੀਆਂ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਐਕਟ, 1888 ਦੀ ਧਾਰਾ 9 ਅਸਥਾਈ ਖਾਲੀ ਅਸਾਮੀਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਜੋ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ: -

"9. ਆਮ ਅਸਾਮੀਆਂ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਭਰਿਆ ਜਾਵੇ।

ਕੌਂਸਲਰ ਚੁਣੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਅਹੁਦਾ ਸਵੀਕਾਰ ਨਾ ਕਰਨ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਕੌਂਸਲਰ ਦੀ ਮੌਤ, ਅਸਤੀਫਾ ਜਾਂ ਅਯੋਗ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਉਹ ਆਪਣੇ ਅਹੁਦੇ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੌਰਾਨ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੇ ਅਯੋਗ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਅਹੁਦੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਸਧਾਰਨ ਖਾਲੀ ਅਸਾਮੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਅਸਾਮੀ ਭਰੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਜਿੰਨੀ ਜਲਦੀ ਹੋ ਸਕੇ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਚੋਣ ਦੁਆਰਾ ਜੋ ਸਿਰਫ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਰਹੇਗਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਕੌਂਸਲਰ ਜਿਸ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਉਹ ਚੁਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਰਹਿਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੁੰਦਾ ਜੇ ਅਹੁਦਾ ਖਾਲੀ ਨਾ ਹੁੰਦਾ।

ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਕੌਂਸਲਰ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਵਿੱਚ ਖਾਲੀ ਪਈ ਅਸਾਮੀ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 34 ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਭਰਿਆ ਜਾਵੇਗਾ:

ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਖਾਲੀ ਅਸਾਮੀ ਨੂੰ ਭਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾਈ ਜਾਵੇਗੀ ਜੇਕਰ ਇਹ ਧਾਰਾ 6ਏ ਤਹਿਤ ਕੌਂਸਲਰ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਦੀ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

10. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 33 ਲਘੂ ਕਾਰਜ਼ ਕੋਰਟ ਦੇ ਮੁੱਖ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣੀਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਜੋ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:

"33. ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਅਤੇ ਨਿਪਟਾਰਾ ਸਮਾਲ ਕਾਜ਼ ਕੋਰਟ ਦੇ ਮੁੱਖ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। (1) ਜੇ ਕੌਂਸਲਰ ਹੋਣ ਲਈ ਚੁਣੇ ਜਾਣ ਲਈ ਐਲਾਨੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਵਿਵਾਦਪੂਰਨ ਹੈ ਜਾਂ ਜੇ ਕਿਸੇ ਚੋਣ ਦੀ ਵੈਧਤਾ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਉਠਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਚਾਹੇ ਰਾਜ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਨੂੰ ਅਣਉਚਿਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਰੱਦ ਕਰਨ ਕਰਕੇ ਜਾਂ ਵੋਟ ਦੇ ਗਲਤ ਸਵਾਗਤ ਜਾਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਕੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਜਾਂ ਜੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਚੋਣ ਦੀ ਵੈਧਤਾ 'ਤੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਉਠਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਕੀਤਾ ਹੈ ਧਾਰਾ 28 F ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇੱਕ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਅਭਿਆਸ ਮਿਉਂਸਪਲ ਚੋਣ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਧਾਰਾ 28 ਦੀ ਖੰਡ (k) ਅਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸੂਚੀ ਵਿਕਰੀ ਜਾਂ ਨਿਰੀਖਣ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਦਸ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸਮਾਲ ਕਾਜ਼ ਕੋਰਟ ਦੇ ਮੁੱਖ ਜੱਜ ਨੂੰ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਅਰਜ਼ੀ ਇਹ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਤਾਂ ਬਿਨੈਕਾਰ ਆਪਣੀ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਉਹ ਸਾਰੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰੇਗਾ ਜੋ ਹਾਲਾਂਕਿ ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਐਲਾਨੇ ਨਹੀਂ ਗਏ ਹਨ ਰਾਜ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 32 ਅਧੀਨ ਐਲਾਨੇ ਗਏ ਨਤੀਜਿਆਂ

ਅਨੁਸਾਰ ਉਕਤ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਵੋਟਾਂ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਉਸੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰੋ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਕਤ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ।

(1A) ਬਿਨੈਕਾਰ ਜਦੋਂ ਵੀ ਮੁੱਖ ਜੱਜ ਨੂੰ ਲੋੜ ਪਵੇਗੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ 500 ਰੁਪਏ ਦੀ ਨਕਦ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਮੁੱਲ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰੀ ਸਕਿਓਰਿਟੀਜ਼ ਕਿਸੇ ਵੀ ਖਰਚੇ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਜੋਂ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਏਗੀ ਜੋ ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੂੰ ਉਕਤ ਅਰਜ਼ੀ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਅਦਾ ਕਰਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(2) ਜੇ ਉਕਤ ਮੁੱਖ ਜੱਜ ਅਜਿਹੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜੋ ਉਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮਝਦਾ ਹੈ ਇਹ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਚੋਣ ਇੱਕ ਜਾਇਜ਼ ਚੋਣ ਸੀ ਅਤੇ ਜਿਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਚੋਣ 'ਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਅਯੋਗ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਚੋਣ ਦੇ ਘੋਸ਼ਿਤ ਨਤੀਜੇ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰੇਗਾ। ਜੇ ਉਸ ਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਚੋਣ 'ਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਕੌਂਸਲਰ ਹੋਣ ਲਈ ਅਯੋਗ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਚੋਣ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ। ਜੇ ਉਸ ਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਚੋਣ ਜਾਇਜ਼ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਉਹ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਵੇਗਾ ਕਿ ਉਹ ਉਮੀਦਵਾਰ ਜੇ ਕੋਈ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਉਕਤ ਵਿਅਕਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਗਲੀਆਂ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜਾਇਜ਼ ਵੋਟਾਂ ਦਰਜ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਜਿਸਦੀ ਚੋਣ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇਤਰਾਜ਼ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਚੁਣਿਆ ਹੋਇਆ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

(2A) ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਚੋਣ 'ਤੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਉਠਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਧਾਰਾ 28 F ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਅਭਿਆਸ ਕੀਤਾ ਹੈ ਤਾਂ ਮੁੱਖ ਜੱਜ ਜੇ ਉਹ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੇ ਅਜਿਹਾ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਅਭਿਆਸ ਕੀਤਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਉਸ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ ਉਸ ਚੋਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਆਮ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਚੁਣੇ ਗਏ ਕੌਂਸਲਰਾਂ ਦੇ ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਰਜਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਨਵੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਲਈ ਅਯੋਗ ਕਰਾਰ ਦੇਵੇਗਾ ਅਤੇ ਜੇ ਉਹ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਅਜਿਹੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੀ ਚੋਣ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ।

(3) ਉਕਤ ਮੁੱਖ ਜੱਜ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਨਿਰਣਾਇਕ ਹੋਵੇਗਾ।

(4) * * * * * * * *

(5) ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਨਾ ਬੁਲਾਈ ਗਈ ਹਰੇਕ ਚੋਣ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਇਰਾਦਿਆਂ ਲਈ ਇੱਕ ਚੰਗੀ ਅਤੇ ਜਾਇਜ਼ ਚੋਣ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

11. ਧਾਰਾ 34 ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਿਰਲੇਖ ਹੈ "ਜੇ ਚੋਣਾਂ ਅਸਫਲ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਜਾਂ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਧਾਰਾ 34 ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:

"34. ਜੇ ਚੋਣਾਂ ਅਸਫਲ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਜਾਂ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ।

(1) ਜੇ ਕਿਸੇ ਆਮ ਚੋਣਾਂ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਅਸਧਾਰਨ ਖਾਲੀ ਅਸਾਮੀ ਨੂੰ ਭਰਨ ਲਈ ਹੋਈਆਂ ਚੋਣਾਂ
ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕੌਂਸਲਰ ਨਹੀਂ ਚੁਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਕੌਂਸਲਰ ਦੀ ਚੋਣ ਧਾਰਾ 33 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਅਧੀਨ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕੋਈ ਹੋਰ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਕਤ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਉਸ ਦੀ ਥਾਂ ਚੁਣਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਰਾਜ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨਵੀਂ ਚੋਣ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਇਕ ਹੋਰ ਦਿਨ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਨਵੀਂ ਚੋਣ ਕਰਵਾਈ ਜਾਵੇਗੀ।

(2) ਇਸ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਚੁਣੇ ਗਏ ਕੌਂਸਲਰ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 9 ਅਧੀਨ ਖਾਲੀ ਪਈ ਅਸਾਮੀ ਨੂੰ ਭਰਨ ਲਈ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

12. ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਵਾਪਸ ਆਏ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਵਾਲੀਆਂ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜਾਤੀ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਪੜਤਾਲ ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਜਾਤੀ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਚੀਫ ਜੱਜ, ਸਮਾਲ ਕਾਜ਼ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਵੀ ਚੁਣਿਆ ਹੋਇਆ ਐਲਾਨਿਆ ਜਾਵੇ। ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ (c) ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:-

"(c) ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਵਾਰਡ ਨੰਬਰ 76 ਤੋਂ ਚੁਣਿਆ ਹੋਇਆ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਜਿਸ ਨੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 3 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਗਲੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜਾਇਜ਼ ਵੋਟਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀਆਂ ਹੋਣ ਅਤੇ ਜਿਸ ਦੀ ਚੋਣ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇਤਰਾਜ਼ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ।

13. ਰਾਜ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਵਿੱਚ ਖਾਲੀ ਪਈਆਂ ਅਸਾਮੀਆਂ ਨੂੰ ਭਰਨ ਲਈ ਜ਼ਿਮਨੀ ਚੋਣ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕੀ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣਾ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਵਾਰਡ ਤੋਂ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇ ਉਪ ਚੋਣਾਂ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੈ ਅਤੇ ਰਾਜ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਉਪ ਚੋਣਾਂ ਕਰਵਾਉਣ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਇਹ ਸਵਾਲ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜਵਾਬ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

14. **ਜੋਤੀ ਬਾਸੂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਦੇਬੀ ਘੋਸਲ ਅਤੇ ਹੋਰ (1982) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 691: ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1982 ਐਸ.ਸੀ. 983** ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਚੋਣ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ, ਚੁਣੇ ਜਾਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਚੋਣ

ਵਿਵਾਦ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਹਨ। ਫ਼ੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾ ਨੰਬਰ 8 ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੀ ਗੱਲ ਵੇਖੀ ਗਈ ਹੈ: -

"8. ਚੋਣ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਲੋਕਤੰਤਰ ਲਈ ਬੁਨਿਆਦੀ ਹੈ ਅਸਧਾਰਨ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਾਫ਼ੀ ਹੈ ਨਾ ਤਾਂ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇੱਕ ਸਾਂਝਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਇਹ ਸ਼ੁੱਧ ਅਤੇ ਸਰਲ ਹੈ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਚੁਣੇ ਜਾਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚੋਣਾਂ 'ਤੇ ਵਿਵਾਦ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਵੀ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਚੋਣ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਚੁਣੇ ਜਾਣ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਚੋਣਾਂ 'ਤੇ ਵਿਵਾਦ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਹ ਕਾਨੂੰਨੀ ਰਚਨਾਵਾਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੀਮਾ ਤੱਕ ਅਧੀਨ ਹਨ । ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਹੈ ਨਾ ਹੀ ਬਰਾਬਰੀ ਵਿਚ ਇਹ ਇਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਨਾ ਤਾਂ ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਕੁਇਟੀ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਬਲਕਿ ਸਿਰਫ ਉਹ ਨਿਯਮ ਹਨ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਸਮਾਨਤਾ ਨਾਲ ਜਾਣੂ ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਚੋਣ ਕਾਨੂੰਨ ਲਈ ਅਜਨਬੀ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੁਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ....."

15. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਸਾਰੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਕੀਮ ਆਫ ਐਕਟ, 1888 ਤੋਂ ਸਮਝਣਾ ਪਵੇਗਾ। "ਕਿਸੇ ਕੌਂਸਲਰ ਨੂੰ ਅਯੋਗ ਠਹਿਰਾਉਣਾ" ਧਾਰਾ 9 ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਦਫਤਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਸਧਾਰਨ ਅਹੁਦਾ ਖਾਲੀ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 9 ਵਿੱਚ ਅਸਥਾਈ ਖਾਲੀ ਅਸਾਮੀਆਂ ਨੂੰ ਭਰਨ ਬਾਰੇ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਖਾਲੀ

ਅਸਾਮੀਆਂ ਨੂੰ ਭਰਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰਾਈਡਰ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 9 ਦੇ ਤਹਿਤ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ: -

"ਜਿੰਨੀ ਜਲਦੀ ਹੋ ਸਕੇ ਇਹ ਸੁਵਿਧਾਜਨਕ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ"

16. ਉਪਰੋਕਤ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਮਕਸਦ ਅਤੇ ਅਰਥ ਕੀ ਹੈ ਇਸ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 9 ਦੋ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹੈ ਦੂਜਾ ਭਾਗ 1935 ਦੇ ਬੰਬਈ ਐਕਟ ਨੰਬਰ 28 ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 9 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਧਾਰਾ 9 ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਭਾਗ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਚੋਣ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਅਸਧਾਰਨ ਖਾਲੀ ਅਸਾਮੀ ਨੂੰ ਜਲਦੀ ਤੋਂ ਜਲਦੀ ਭਰਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਦੂਜੇ ਭਾਗ ਨੂੰ ਜੋੜ ਕੇ ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਸਥਾਈ ਖਾਲੀ ਅਸਾਮੀਆਂ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 34 ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਭਰਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਧਾਰਾ 34 ਨੂੰ ਵੇਖਣਾ ਪਏਗਾ ਕਿ ਅਸਧਾਰਨ ਖਾਲੀ ਅਸਾਮੀਆਂ ਨੂੰ ਭਰਨ ਦਾ ਤਰੀਕਾ ਕੀ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਧਾਰਾ 34(1) ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਕਿਸੇ ਆਮ ਚੋਣਾਂ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਅਸਧਾਰਨ ਖਾਲੀ ਅਸਾਮੀ ਨੂੰ ਭਰਨ ਲਈ ਹੋਈਆਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕੌਂਸਲਰ ਨਹੀਂ ਚੁਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਕੌਂਸਲਰ ਦੀ ਚੋਣ ਧਾਰਾ 33 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਤਹਿਤ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕੋਈ ਹੋਰ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਸਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਚੁਣਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।ਰਾਜ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨਵੇਂ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਚੋਣਾਂ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਹੋਰ ਦਿਨ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰੇਗਾ। ਧਾਰਾ 34 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਵਿੱਚ ਨਵੀਂ ਚੋਣ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਹੋਰ ਦਿਨ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸ਼ਾਮਲ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਇਹ ਹੈ ਕਿ "ਕੋਈ ਹੋਰ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਉਸਦੀ ਥਾਂ ਚੁਣਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।" ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇੱਕ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਉਮੀਦਵਾਰ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕੀਤੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੀ ਥਾਂ ਚੁਣਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਚੋਣਾਂ ਦੀ ਮਿਤੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ।

17. ਇਸ ਦਲੀਲ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਧਾਰਾ 34(1) ਨੂੰ ਧਾਰਾ 33(2) ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਲਈ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਸੀਮਤ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਰਥਾਤ ਜਦੋਂ ਵਾਪਸ ਆਏ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੀ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਧਾਰਾ 34(1) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਸ਼ਰਤਾਂ ਧਾਰਾ 9 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਸਥਾਈ ਖਾਲੀ ਅਸਾਮੀਆਂ ਨੂੰ ਭਰਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ। ਜੇ ਧਾਰਾ 9 ਦਾ ਦੂਜਾ ਭਾਗ ਭਾਵ "ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਕੌਂਸਲਰ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਵਿੱਚ ਖਾਲੀ ਅਸਾਮੀਆਂ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 34 ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਭਰਿਆ ਜਾਵੇਗਾ" ਧਾਰਾ 9 ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਧਾਰਾ 34 ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਧਾਰਾ 33(2) ਅਧੀਨ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਮੁਸ਼ਕਲ ਨਹੀਂ ਸੀ।

18. ਵਾਕੰਸ਼ "ਕਿਸੇ ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਕੌਂਸਲਰ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਵਿੱਚ ਖਾਲੀ ਅਸਾਮੀਆਂ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 34 ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਭਰਿਆ ਜਾਵੇਗਾ"1935 ਦੇ ਬੰਬਈ ਐਕਟ 28 ਦੁਆਰਾ ਐਕਟ 1888 ਵਿੱਚ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਧਾਰਾ 34 ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਸਮੇਂ ਮੌਜੂਦ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ 1935 ਦੇ ਐਕਟ 28 ਦੁਆਰਾ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਾਨੂੰ ਧਾਰਾ 9 ਅਤੇ 34 ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਵੇਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦਾ ਬਿਆਨ ਜੋ ਬੰਬਈ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਗਜ਼ਟ ਮਿਤੀ 17.09.1935 ਵਿੱਚ 1935 ਦੇ ਬਿੱਲ ਨੰਬਰ 36 ਦੇ ਨਾਲ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੈ:

" ਵਸਤੂਆਂ ਅਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦਾ ਬਿਆਨ।

ਸਿਟੀ ਆਫ ਬੰਬੇ ਮਿਉਂਸਪਲ ਐਕਟ (1888 ਦਾ ਤੀਜਾ) ਦੀ ਧਾਰਾ 34 ਵਿਚ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਕੋਈ ਕੌਂਸਲਰ ਆਮ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਚੁਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਕੌਂਸਲਰ ਜਾਂ ਕੌਂਸਲਰ ਜੇ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜੇ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਕੌਂਸਲਰ

ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਾਂ ਕੁਝ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਕੌਂਸਲਰ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਨ ਅਤੇ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹਨ ਅਤੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਸੰਕਟਕਾਲੀਨ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਨਿਗਮ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਪੰਦਰਾਂ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸਹਿ-ਵਿਕਲਪ ਦੁਆਰਾ ਖਾਲੀ ਪਈਆਂ ਅਸਾਮੀਆਂ ਜਾਂ ਖਾਲੀ ਅਸਾਮੀਆਂ ਨੂੰ ਭਰੇਗਾ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿਣ 'ਤੇ ਖਾਲੀ ਅਸਾਮੀਆਂ ਜਾਂ ਖਾਲੀ ਅਸਾਮੀਆਂ ਨੂੰ ਚੋਣਾਂ ਦੁਆਰਾ ਭਰਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੀਆਂ ਹਨ ਜਦੋਂ ਸਥਾਨਕ ਸਵੈ-ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਦੌਰ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸ਼ਾਇਦ ਇਹ ਡਰ ਸੀ ਕਿ ਖਾਲੀ ਅਸਾਮੀਆਂ ਨੂੰ ਭਰਨ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਕੌਂਸਲਰ ਨਹੀਂ ਆ ਸਕਦੇ। ਅਜਿਹਾ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਆਮ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਅਸਫਲ ਸਾਬਤ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਵੇਂ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਚੋਣਾਂ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਮੁਸੀਬਤ ਅਤੇ ਖਰਚੇ ਤੋਂ ਬਚਣਾ ਸੀ। ਉਦੋਂ ਤੋਂ ਹਾਲਾਤ ਬਦਲ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਸਥਾਨਕ ਸਵੈ-ਸਰਕਾਰ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਲੈਣ ਕਾਰਨ ਚੋਣ ਲੜਨ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਉਮੀਦਵਾਰ ਉਪਲਬਧ ਨਾ ਹੋਣ ਦੀ ਕੋਈ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਲੋੜੀਂਦਾ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਚੋਣ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 33 ਅਤੇ 34 ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰੇ ਗਏ ਹੋਰ ਸੰਕਟਕਾਲੀਨ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਵੋਟਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਪਸੰਦ ਦੇ ਹੋਰ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਬਿੱਲ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ ਹੈ।

16 ਸਤੰਬਰ, 1935

(ਦਸਤਖਤ)

ਐਸ. ਐਨ. ਭੁੱਟੋ

ਮਾਣਯੋਗ ਰਾਜਪਾਲ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨਾਲ,

ਕੇ.ਸੀ. ਸੇਨ,"

19. ਅਸੀਂ ਸਾਲ 1935 ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੋਧ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਐਕਟ 1888 ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਕੀਮ ਨੂੰ ਵੀ ਦੇਖ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਧਾਰਾ 9 ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੋਧ 1935 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੌਜੂਦ ਸੀ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਸੀ:

"9. ਕੈਜ਼ੁਅਲ ਅਸਾਮੀਆਂ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਭਰਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ-

ਚੁਣੇ ਜਾਂ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਅਹੁਦਾ ਸਵੀਕਾਰ ਨਾ ਕਰਨ, ਕੌਂਸਲਰ ਬਣਨ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਕੌਂਸਲਰ ਦੀ ਮੌਤ, ਅਸਤੀਫਾ ਜਾਂ ਅਯੋਗ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਜਾਂ ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਦੇ ਦਿਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੇ ਅਯੋਗ ਹੋਣ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਦਫਤਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਸਧਾਰਨ ਖਾਲੀ ਅਸਾਮੀ ਸਮਝੀ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਅਸਾਮੀ ਭਰੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਜਿੰਨੀ ਜਲਦੀ ਸੰਭਵ ਹੋਵੇ ਚੋਣ ਜਾਂ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਜਿਵੇਂ ਵੀ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਜੋ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਹੀ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਰਹੇਗਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਕੌਂਸਲਰ ਜਿਸ ਦੀ ਥਾਂ ਉਹ ਚੁਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਰਹਿਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੁੰਦਾ ਜੇ ਅਹੁਦਾ ਖਾਲੀ ਨਾ ਹੋਇਆ ਹੁੰਦਾ।

20. ਧਾਰਾ 34 ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਐਕਟ 1888 ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਸੀ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਾਲ ਸੀ:
34. ਜੇ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਚੋਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ

1. ਜੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਕੋਈ ਕੌਂਸਲਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਆਮ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਚੁਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਇਸ ਐਕਟ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪਹਿਲੀਆਂ ਆਮ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤਾਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਕੌਂਸਲਰ ਜਾਂ ਕੌਂਸਲਰ ਜੇ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

2. ਜੇ ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਕੌਂਸਲਰ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਾਂ ਕੁਝ ਰਿਟਾਇਰ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਕੌਂਸਲਰ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਨ ਅਤੇ ਕੁ ਝ ਨਹੀਂ ਹਨ ਜਾਂ

ਜੇ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਈਆਂ ਪਹਿਲੀਆਂ ਆਮ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਅਸਧਾਰਨ ਖਾਲੀ ਅਸਾਮੀ ਨੂੰ ਭਰਨ ਲਈ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕੌਂਸਲਰ ਨਹੀਂ ਚੁਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ

ਜੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੋਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੌਂਸਲਰਾਂ ਦੀ ਨਾਕਾਫੀ ਗਿਣਤੀ ਚੁਣੇ ਗਏ ਹਨ,

ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਦੇਰੀ ਦੇ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਹਾਲਾਤਾਂ ਬਾਰੇ ਸੂਚਿਤ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਇਸਦਾ ਗਠਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਖਾਲੀ ਅਸਾਮੀ ਜਾਂ ਹਰੇਕ ਖਾਲੀ ਅਸਾਮੀ ਨੂੰ ਭਰਨ ਲਈ ਕਿਸੇ ਯੋਗ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇ ਨਿਗਮ ਅਜਿਹੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਦੇ ਪੰਦਰਾਂ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਉਪਰੋਕਤ ਅਨੁਸਾਰ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੇਗਾ। ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨਵੀਂ ਚੋਣ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਹੋਰ ਦਿਨ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰੇਗਾ।

3. ਇਸ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਨਵੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਉਸੇ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਰਵਾਈਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਕਿਸੇ ਅਸਧਾਰਨ ਖਾਲੀ ਅਸਾਮੀ ਨੂੰ ਭਰਨ ਲਈ ਚੋਣ ਹੋਵੇ। "

21. ਐਕਟ ਦੀ ਸਕੀਮ, 1888 ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋ ਰਹੇ ਕੌਂਸਲਰਾਂ ਲਈ ਸੀ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵੀ ਆਮ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕੌਂਸਲਰ ਨਾ ਚੁਣੇ ਜਾਣ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਦੁਬਾਰਾ ਚੁਣੇ ਜਾਣ ਲਈ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਦੇ ਇੱਛੁਕ ਹਨ।

22. ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਆਮ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਅਸਫਲ ਸਾਬਤ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਵੀਂ ਚੋਣ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਮੁਸੀਬਤ ਅਤੇ ਖਰਚੇ ਤੋਂ ਬਚਣ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ

ਸਨ। 1935 ਦੇ ਬਿੱਲ ਨੰਬਰ 36 ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਸਥਾਨਕ ਸਵੈ-ਸਰਕਾਰ ਵਿੱਚ ਡੂੰਘੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਚੋਣ ਲੜਨ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਉਮੀਦਵਾਰ ਉਪਲਬਧ ਨਾ ਹੋਣ ਦੀ ਕੋਈ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। 1935 ਦੀ ਸੋਧ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵੋਟਰ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 33 ਅਤੇ 34 ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰੇ ਗਏ ਸੰਕਟਕਾਲੀਨ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਪਣੀ ਪਸੰਦ ਦੇ ਹੋਰ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

23. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਧਾਰਾ 34 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੰਕਟਕਾਲੀਨ ਸਥਿਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਨਵੀਂ ਚੋਣ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਇੱਕ ਹੋਰ ਤਾਰੀਖ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਉਮੀਦਵਾਰ ਜਿਸ ਨੂੰ ਚੁਣਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਉਪਲਬਧ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਉਮੀਦਵਾਰ ਜਿਸ ਨੂੰ ਚੁਣਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਉਪਲਬਧ ਹੈ ਤਾਂ ਤੁਰੰਤ ਨਵੀਂ ਚੋਣ ਸ਼ੁਰੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ।

24. 1935 ਦੀ ਸੋਧ ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 9 ਵਿੱਚ ਦੂਜਾ ਭਾਗ ਜੋੜਨ ਨਾਲ ਕਿ "ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਕੌਂਸਲਰ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਵਿੱਚ ਖਾਲੀ ਪਈ ਅਸਾਮੀ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 34 ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਭਰਿਆ ਜਾਵੇਗਾ" ਦਾ ਅਰਥ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 9 ਅਤੇ 34 ਨੂੰ ਇਕੱਠੇ ਪੜ੍ਹਨਾ ਪਵੇਗਾ ਤਾਂ ਜੋ ਅਰਥ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਯੋਜਨਾ ਨੂੰ ਇਕਸਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਦੋਵਾਂ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 34 ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 33 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਾਂ ਸਾਰੇ ਕੌਂਸਲਰਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣ 'ਤੇ ਨਵੇਂ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਚੋਣਾਂ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਸੰਕਟਕਾਲੀਨ ਸਥਿਤੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

25. ਜਦੋਂ ਵਾਪਸ ਆਏ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ ਅਯੋਗ ਠਹਿਰਾਉਣ ਕਾਰਨ ਕੋਈ ਅਸਧਾਰਨ ਅਹੁਦਾ ਖਾਲੀ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕੀ ਇਹ ਧਾਰਾ 34(1) ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ

ਆਉਂਦਾ? ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵਾਪਸ ਆਏ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ ਜਾਤੀ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਨੂੰ ਅਯੋਗ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਾਤੀ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਦੀ ਅਯੋਗਤਾ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਧਾਰਾ 9 ਅਤੇ ਧਾਰਾ 34 ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਦੇ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਵਾਪਸ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੇ ਜਾਤੀ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਵੀ ਧਾਰਾ 34 (1) ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 34 (1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਸਥਿਤੀ ਉਸ ਘਟਨਾ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗੀ।

26. ਧਾਰਾ 33 (2) ਵਿੱਚ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨੀ ਯੋਜਨਾ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਸਮਾਲ ਕਾਜ਼ ਕੋਰਟ ਦੇ ਮੁੱਖ ਜੱਜ ਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਚੋਣ 'ਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਉਹ ਕੌਂਸਲਰ ਹੋਣ ਲਈ ਅਯੋਗ ਹੈ ਜਾਂ ਜੇ ਉਸਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਚੋਣ ਜਾਇਜ਼ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਉਹ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਵੇਗਾ ਕਿ ਜਿਸ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਅਗਲੀਆਂ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜਾਇਜ਼ ਵੋਟਾਂ ਦਰਜ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਉਸ ਨੂੰ ਚੁਣਿਆ ਹੋਇਆ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਯੋਜਨਾ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਦੂਜੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵੋਟਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਆਮ ਗਿਆਨ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹੈ ਕਿ ਚੋਣਾਂ ਕਰਵਾਉਣਾ ਇੱਕ ਮੁਸ਼ਕਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰਾ ਸਮਾਂ ਮਨੁੱਖੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਅਤੇ ਖਰਚੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਐਕਟ, 1888 ਤਹਿਤ ਨਗਰ ਨਿਗਮਾਂ ਨੂੰ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਸੌਂਪੇ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਹਰ ਪੰਜ ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਦੇ ਗਠਨ ਲਈ ਚੋਣਾਂ ਕਰਵਾਈਆਂ ਜਾਣੀਆਂ ਹਨ। ਦੂਜੇ ਨੰਬਰ 'ਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵੋਟਾਂ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਚੋਣਾਂ ਕਰਵਾਉਣ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਧਾਨਕ ਯੋਜਨਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਦੂਜੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵੋਟਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦੇ

ਸਮੇਂ ਉਕਤ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਦੋਂ ਧਾਰਾ 9 ਦਾ ਦੂਜਾ ਭਾਗ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਧਾਰਾ 34 ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਅਸਧਾਰਨ ਖਾਲੀ ਅਸਾਮੀਆਂ ਨੂੰ ਭਰਨ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਸਵਾਲ ਢੁਕਵਾਂ ਅਤੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ "ਕੀ ਕੋਈ ਹੋਰ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਸਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਚੁਣਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ"। ਇਸ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਲਈ ਰਾਜ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਮਨ ਲਗਾਉਣਾ ਪਵੇਗਾ ਅਤੇ ਵਾਰਡ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਾਰੇ ਲੋੜੀਂਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਗੌਰ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ। ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਹੋਰ ਢੁਕਵਾਂ ਹੈ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਜਵਾਬ ਲੱਭਣ ਦੀ ਲੋੜ ਉਦੋਂ ਢੁਕਵੀਂ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਇੱਕ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਉਮੀਦਵਾਰ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕੀਤੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੀ ਥਾਂ ਚੁਣਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਧਾਰਾ 33 ਤਹਿਤ ਕੋਈ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਜਾਂ ਜਿੱਥੇ ਦੂਜੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵੋਟਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਤਾਂ ਉਪਰੋਕਤ ਸਵਾਲ ਅਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਅਸਧਾਰਨ ਖਾਲੀ ਅਸਾਮੀਆਂ ਨੂੰ ਭਰਨ 'ਤੇ ਕੋਈ ਅਸਰ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦਾ। ਧਾਰਾ 9 ਵਿੱਚ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਅਰਥਾਤ "ਜਿੰਨੀ ਜਲਦੀ ਹੋ ਸਕੇ" ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਰਾਜ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਅਸਧਾਰਨ ਖਾਲੀ ਅਸਾਮੀ ਲਈ ਉਪ ਚੋਣਾਂ ਕਰਵਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਉਪ ਚੋਣਾਂ ਕਰਵਾਉਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਅਰਥਾਤ ਅਸਥਾਈ ਖਾਲੀ ਅਸਾਮੀਆਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੇ ਹੀ ਖਾਲੀ ਅਸਾਮੀਆਂ ਨੂੰ ਭਰਨਾ। ਕਿਸੇ ਮਕਸਦ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਵਿਵੇਕ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

27. ਅਸਥਾਈ ਖਾਲੀ ਅਸਾਮੀਆਂ ਨੂੰ ਭਰਨ ਬਾਰੇ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਦਾ ਇੱਕ ਕਾਰਕ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕੋਈ ਹੋਰ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕੀਤੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੀ ਥਾਂ ਚੁਣਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਚੋਣਾਂ ਕਰਵਾਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਰਾਜ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਪਹਿਲੂਆਂ 'ਤੇ ਗੌਰ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ। ਪਰ ਅਸੀਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨੀ ਯੋਜਨਾ ਇਹ ਸੰਕੇਤ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ ਕਿ ਵਾਰਡ ਦੇ ਵਾਪਸ ਆਏ

ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੀ ਚੋਣ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਚੁੱਕਣ ਲਈ ਸਿਰਫ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਨਾਲ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਅਸਥਾਈ ਖਾਲੀ ਅਸਾਮੀਆਂ ਨੂੰ ਭਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲੱਗ ਜਾਵੇਗੀ। ਰਾਜ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕੋਈ ਹੋਰ ਉਮੀਦਵਾਰ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੀ ਥਾਂ ਚੁਣਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਉਹ ਨਵੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੈ। ਇਹ ਸਾਰੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਅਤੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਅਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਮਨ ਦੀ ਉਚਿਤ ਵਰਤੋਂ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ।

28. ਹੁਣ ਅਸੀਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਆਉਂਦੇ ਹਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਐਕਟ, 1951 ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਐਕਟ 1951 ਦੀ ਧਾਰਾ 150 ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਅਸਥਾਈ ਅਸਾਮੀਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਜੋ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:

"150. **ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਆਮ ਅਸਾਮੀਆਂ।–** (1) ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਲਈ ਚੁਣੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਮੈਂਬਰ ਦੀ ਸੀਟ ਖਾਲੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਖਾਲੀ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਲਈ ਉਸ ਦੀ ਚੋਣ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਰਕਾਰੀ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਸਬੰਧਤ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਹਲਕੇ ਨੂੰ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਖਾਲੀ ਪਈਆਂ ਅਸਾਮੀਆਂ ਨੂੰ ਭਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨ ਦਾ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਸੰਭਵ ਹੋਵੇ ਅਜਿਹੀ ਖਾਲੀ ਅਸਾਮੀ ਨੂੰ ਭਰਨ ਲਈ ਮੈਂਬਰ ਦੀ ਚੋਣ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੀਆਂ।

(2) ਜੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਲਈ ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਹਲਕੇ ਵਿੱਚ ਰਾਖਵੀਂ ਸੀਟ 'ਤੇ ਖਾਲੀ ਅਸਾਮੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ ਜਾਰੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਉਸ ਸੀਟ ਨੂੰ ਭਰਨ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਵੇਂ ਵੀ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ। "

29. **ਡੀ. ਸੰਜੀਵਾਇਆ ਬਨਾਮ ਚੋਣ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ, ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਹੋਰ (ਸੁਪਰਾ)** ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 84 ਅਤੇ 98(ਸੀ) ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 150 ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਉਪਰੋਕਤ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਸੀਟ ਤੋਂ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦੇ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 150 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੰਮ ਕਰਨ ਅਤੇ ਅਸਤੀਫੇ ਕਾਰਨ ਖਾਲੀ ਹੋਈ ਅਸਾਮੀ ਨੂੰ ਭਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ। 1962 ਦੀ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 180 ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜੋ ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਦੇ ਚੋਣ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਸੀ। ਇਕ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੀ ਅਗਲੀ ਕਾਰਵਾਈ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਵੀ ਸੀ। ਫ਼ੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾ ਨੰਬਰ 5 ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ: -

"5. ਇਸ ਲਈ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 150 ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਐਕਟ ਦੇ ਭਾਗ ਤੀਜੇ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਵਾਪਸ ਆਏ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੀ ਚੋਣ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਚੁੱਕਣ ਲਈ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਕਿਸੇ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਕੋਲ ਭੇਜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ 'ਤੇ ਇਹ ਨਿਰਣਾ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਾਪਸ ਆਏ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੇ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ

ਅਭਿਆਸ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਉਸਨੂੰ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਦੂਜੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਐਲਾਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਵਾਪਸ ਆਉਣ ਵਾਲਾ ਉਮੀਦਵਾਰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਸੀਟ ਤੋਂ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇ ਕੇ ਆਪਣੇ ਖਿਲਾਫ ਦਾਇਰ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਤੋਂ ਛੁਟਕਾਰਾ ਨਹੀਂ ਪਾ ਸਕਦਾ ਚਾਹੇ ਉਸ ਦੇ ਅਸਤੀਫੇ ਦਾ ਕਾਰਨ ਕੁਝ ਵੀ ਹੋਵੇ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾ 2 ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਾਂਝੀ ਰਾਹਤ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਚੋਣ ਨੂੰ ਰੱਦ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ 2 ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਚੁਣਿਆ ਹੋਇਆ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਰਣਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਅਸਤੀਫੇ ਕਾਰਨ ਖਾਲੀ ਹੋਈ ਅਸਾਮੀ ਨੂੰ ਭਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਹਲਕੇ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨ ਲਈ ਤੁਰੰਤ ਕਹਿਣ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਦਾ ਇੰਤਜ਼ਾਰ ਕਰੇ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਫੈਸਲਾ ਕਰੇ ਕਿ ਉਪ ਚੋਣ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਜੇ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਆਖਰਕਾਰ ਖਾਰਜ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਚੋਣਾਂ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਕੋਈ ਹੋਰ ਰਾਹਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਪ ਚੋਣ ਹੋਵੇਗੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਜੇ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ 2 ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ ਚੁਣਿਆ ਹੋਇਆ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 150 ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਬਿਲਕੁਲ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਕਿਉਂਕਿ ਕੋਈ ਖਾਲੀ ਅਸਾਮੀ ਨਹੀਂ ਭਰੀ ਜਾਣੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਅਸੀਂ ਮੰਨਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 15 ਦੇ ਤਹਿਤ ਤੁਰੰਤ ਜ਼ਿਮਨੀ ਚੋਣ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਉੱਤਰਦਾਤਾ 2 ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਆਉਣ ਤੱਕ ਉਸ ਧਾਰਾ ਤਹਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

30. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉਪਰੋਕਤ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕਰੇ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਫੈਸਲਾ ਕਰੇ ਕਿ ਉਪ ਚੋਣ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਧਾਰਾ 150 ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਪ ਚੋਣ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਨਹੀਂ ਹੈ।

31. ਇੱਕ ਹੋਰ ਫੈਸਲਾ ਜਿਸ 'ਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ **ਭਾਰਤ ਦੇ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਤੇਲਨਾਗਨਾ ਰਾਸ਼ਟਰ ਸਮਿਤੀ ਅਤੇ ਹੋਰ (ਸੁਪਰਾ)** ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਦੇ ਦੋ ਹਲਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਉਪ ਚੋਣ ਨਾ ਕਰਵਾਉਣ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ 12 ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਇੱਕ ਪ੍ਰੈਸ ਨੋਟ ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ ਦਸ ਅਸਾਮੀਆਂ ਲਈ ਜ਼ਿਮਨੀ ਚੋਣਾਂ ਕਰਵਾਉਣ ਬਾਰੇ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਪਰ ਦੋ ਅਸਾਮੀਆਂ ਨੂੰ ਨੋਟੀਫਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਸਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਨੇ ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਐਲਾਨੇ ਜਾਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਚੋਣਾਂ ਕਰਵਾਉਣ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਿਆਂ ਡਬਲਯੂਆਰਆਈ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਚੋਣਾਂ ਕਰਵਾਉਣ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ। ਭਾਰਤ ਦਾ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਉਸ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਆਇਆ ਸੀ। ਰਿਲਾਇੰਸ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 151ਏ 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸੋਧ ਰਾਹੀਂ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਡੀ. ਸੰਜੀਵਾਇਆ ਕੇਸ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਸ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪੈਰਾ ਨੰਬਰ 46 ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਹਨ-

"46. ਇਸ ਲਈ ਸਾਡਾ ਦ੍ਰਿੜ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 151-A ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਨੇ ਧਾਰਾ 84 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ 1951 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 98 (ਸੀ) ਅਤੇ 101 (B) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਤਬਦੀਲੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਕਿਉਂਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ 1951 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 150 ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇੱਕ ਅਸਧਾਰਨ ਖਾਲੀ ਅਸਾਮੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਉਹ ਅਸਾਮੀਆਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਲੰਬਿਤ ਪਈਆਂ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 1951 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 151-ਏ ਤਹਿਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਭਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।

ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 190(3)(ਬੀ) ਸਿਰਫ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਸਦਨ ਦਾ ਕੋਈ ਮੈਂਬਰ ਸਪੀਕਰ ਨੂੰ ਲਿਖ ਕੇ ਆਪਣੀ ਸੀਟ ਤੋਂ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਅਸਤੀਫਾ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਉਸ ਦੀ ਸੀਟ ਖਾਲੀ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਹ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 84 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਅਣਦੇਖੀ ਕਰਦਿਆਂ ਉਪ ਚੋਣ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ 'ਤੇ ਕੋਈ ਮਜਬੂਰੀ ਨਹੀਂ ਲਿਆਉਂਦਾ। ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਝਿਜਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀਆਂ ਅਸਧਾਰਨ ਅਸਾਮੀਆਂ ਭਰਨ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹਨ ਅਤੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਹਲਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਚੋਣਾਂ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਉਡੀਕ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਸਦਨ ਦੇ ਜੀਵਨ ਕਾਲ ਦੌਰਾਨ 1951 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 84 ਦੇ ਅਖੀਰਲੇ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਜ਼ਾਹਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਵਿਚਾਰ ਕਿ ਕਿਸੇ ਕੇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਹਾਲਾਂਕਿ ਸਿਧਾਂਤਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਲਾਮ ਹੈ 1951 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 84 ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਵੱਲ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।

ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲੇ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਉਪ ਚੋਣ ਕਰਵਾਉਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ।

32. ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਢੁਕਵਾਂ ਹੈ ਕਿ ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਐਕਟ, 1951 ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਆਮ ਖਾਲੀ ਅਸਾਮੀਆਂ ਨੂੰ ਭਰਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਥੋੜ੍ਹੀ ਵੱਖਰੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ 101 ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਧਾਰਾਂ ਦੀ ਗਣਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਵਾਪਸ ਆਏ ਉਮੀਦਵਾਰ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ ਚੁਣੇ ਜਾਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ: -

" 101. **ਉਹ ਆਧਾਰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਵਾਪਸ ਆਏ ਉਮੀਦਵਾਰ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ ਚੁਣੇ ਜਾਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।** - ਜੇ ਪਟੀਸ਼ਨ

ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਵਾਪਸ ਆਏ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੀ ਚੋਣ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਚੁੱਕਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਹ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਨ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਖੁਦ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਰਾਏ ਹੈ-

(a) ਕਿ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਹੋਰ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਵੋਟਾਂ ਦੀ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ ਹੈ; ਜਾਂ

(b) ਪਰ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨਾਲ ਵਾਪਸ ਆਏ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀਆਂ ਵੋਟਾਂ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਹੋਰ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੇ ਜਾਇਜ਼ ਵੋਟਾਂ ਦਾ ਬਹੁਮਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇਗਾ,

ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਾਪਸ ਆਏ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੀ ਚੋਣ ਨੂੰ ਰੱਦ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਹੋਰ ਉਮੀਦਵਾਰ ਜਿਵੇਂ ਵੀ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਐਲਾਨ ਕਰੇਗਾ।

33. ਧਾਰਾ 101 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੁਝ ਸੀਮਤ ਆਧਾਰ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਾਪਸ ਆਏ ਉਮੀਦਵਾਰ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ ਚੁਣੇ ਜਾਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। **ਡੀ. ਸੰਜੀਵਾਇਆ (ਸੁਪਰਾ) ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ (ਸੁਪਰਾ)** ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਐਕਟ, 1951 ਅਧੀਨ ਸਕੀਮ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਦੋ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਐਕਟ ਅਤੇ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਵਿੱਚ ਕੌਂਸਲਰ ਚੁਣਨ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਯੋਜਨਾ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹੋਣ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ। ਸਾਨੂੰ ਐਕਟ 1888 ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਯੋਜਨਾ 'ਤੇ ਆਪਣਾ ਫੈਸਲਾ ਖਤਮ ਕਰਨਾ ਪਏਗਾ।

34. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਇੱਕ ਹੋਰ ਫੈਸਲਾ **ਪ੍ਰਮੋਦ ਲਕਸ਼ਮਣ ਗੁਦਾਧੇ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਅਤੇ ਹੋਰ (ਸੁਪਰਾ)** ਹੈ ਜੋ ਦੁਬਾਰਾ ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਐਕਟ, 1951 'ਤੇ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਨੂੰ ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਐਕਟ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਯੋਜਨਾ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾ ਨੰਬਰ 16 ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ: -

"16. ਭਾਰਤ ਦੇ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਕੇਸ, (2011) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 370 ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 151-ਏ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਨੇ ਧਾਰਾ 84 ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 98(c) ਅਤੇ 101 (b) ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਤਬਦੀਲੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਹਾਲਾਂਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 150 ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇੱਕ ਅਸਧਾਰਨ ਖਾਲੀ ਅਸਾਮੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਖਾਲੀ ਅਸਾਮੀਆਂ ਦੀਆਂ ਦੋ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਕੀਤਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਖਾਲੀ ਅਸਾਮੀਆਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਲੰਬਿਤ ਹਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਅਸਾਮੀਆਂ ਜਿੱਥੇ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਕੇਸ ਦਾਇਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਖਾਲੀ ਅਸਾਮੀਆਂ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 151-ਏ ਤਹਿਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਭਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਸਦਨ ਦੇ ਇੱਕ ਮੈਂਬਰ ਨੇ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਸਪੀਕਰ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 84 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਦੂਜੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਖਾਲੀ ਅਸਾਮੀਆਂ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਸਾਮੀਆਂ ਵਜੋਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 151-ਏ ਤਹਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

35. ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 9 ਅਧੀਨ ਅਸਥਾਈ ਖਾਲੀ ਅਸਾਮੀਆਂ ਨੂੰ ਭਰਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 34 ਦੀ ਲਾਗੂਤਾ ਉਦੋਂ ਹੀ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗੀ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇ ਜਿਸ ਨੇ ਦੂਜੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵੋਟਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇ। ਜਦੋਂ ਅਜਿਹੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਕੋਈ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤਾਂ ਧਾਰਾ 9 ਦੇ ਤਹਿਤ ਖਾਲੀ ਅਸਾਮੀਆਂ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਰੁਕਾਵਟ ਦੇ ਭਰਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਹ ਵੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਜਦੋਂ ਧਾਰਾ 9 ਦੇ ਦੂਜੇ ਭਾਗ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਅਸਥਾਈ ਖਾਲੀ ਅਸਾਮੀਆਂ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 34 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਭਰਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਧਾਰਾ 34 ਵਿੱਚ ਗਿਣੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਕੌਂਸਲਰ ਦੀ ਚੋਣ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਉਹ ਅਸਫਲ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਹੀ ਧਾਰਾ 34 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 34 ਨੂੰ ਧਾਰਾ 9 ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਅਨੁਸਾਰ ਸਾਰੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦੀਆਂ ਆਮ ਖਾਲੀ ਅਸਾਮੀਆਂ ਵਿੱਚ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਪਰ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਵਾਪਸ ਆਏ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਜਾਤੀ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਦੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਕਾਰਨ ਅਯੋਗ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ, ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਚੋਣ ਸਟੈਂਡ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਸੀਟ ਖਾਲੀ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਧਾਰਾ 34 ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

36. ਅਸਥਾਈ ਖਾਲੀ ਅਸਾਮੀਆਂ ਨੂੰ ਭਰਨ ਬਾਰੇ ਐਕਟ 1888 ਅਧੀਨ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਕੀਮ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਤੋਂ ਅਸੀਂ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸਿੱਟਿਆਂ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਦੇ ਹਾਂ: -

(i) ਸਿਰਫ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਨਾਲ ਖਾਲੀ ਅਸਾਮੀਆਂ ਨੂੰ ਭਰਨ ਨੂੰ ਮੁਲਤਵੀ ਜਾਂ ਮੁਲਤਵੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਰਾਜ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 9 ਅਧੀਨ ਖਾਲੀ ਪਈ ਅਸਾਮੀ ਨੂੰ ਭਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਧਾਰਾ 34 ਅਧੀਨ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੁਸਖੇ 'ਤੇ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦੇਣਾ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਸੋਚ-ਸਮਝ ਕੇ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣਾ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਖਾਲੀ ਪਈਆਂ ਅਸਾਮੀਆਂ ਨੂੰ ਭਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਣਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਅਸਥਾਈ ਖਾਲੀ ਅਸਾਮੀਆਂ ਦੇ ਹਰੇਕ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ ਵੱਖੋ ਵੱਖਰੇ ਹਾਲਾਤ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰਾਜ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਅਸਥਾਈ ਖਾਲੀ ਅਸਾਮੀਆਂ ਨੂੰ ਭਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ।

(ii) ਵਾਪਸ ਆਏ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੇ ਜਾਤੀ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਕਾਰਨ ਖਾਲੀ ਪਈ ਅਸਾਮੀ ਨੂੰ ਐਕਟ, 1888 ਦੀ ਧਾਰਾ 34 ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਭਰਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

(iii) ਜਦੋਂ ਵਾਪਸ ਪਰਤੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੀ ਚੋਣ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਜਾਤੀ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦੂਜੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵੋਟਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ ਚੁਣਿਆ ਹੋਇਆ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਤਾਂ ਰਾਜ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਪਹਿਲੂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਨਵੀਂ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾ ਸਕਦਾ।

37. ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਹਲਫਨਾਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੇ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦਾ ਕੋਈ ਹਲਫਨਾਮਾ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੋਵੇ ਕਿ ਕੀ ਰਾਜ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਖਾਲੀ ਅਸਾਮੀਆਂ ਨੂੰ ਭਰਨ ਲਈ ਉਪ ਚੋਣਾਂ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਧਾਰਾ 34 ਦਾ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਖਾਲੀ

ਪਈਆਂ ਅਸਾਮੀਆਂ ਨੂੰ ਭਰਨ ਲਈ ਉਪ ਚੋਣਾਂ ਕਰਵਾਉਣ ਬਾਰੇ ਨਵਾਂ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

38. ਹਾਲਾਂਕਿ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਮਿਤੀ 09.05.2019 ਦਾ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਦੀਆਂ ਖਾਲੀ ਪਈਆਂ ਅਸਾਮੀਆਂ ਨੂੰ ਭਰਨ ਲਈ ਜ਼ਿਮਨੀ ਚੋਣ ਲਈ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪਰ ਅਜੇ ਤੱਕ ਵਾਰਡਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿਮਨੀ ਚੋਣ ਲਈ ਮਿਤੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵਾਰਡਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿਮਨੀ ਚੋਣ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਤਰੀਕਾਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨਵਾਂ ਫੈਸਲਾ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਅਤੇ ਸਿੱਟਿਆਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ।

39. ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਅਪੀਲਾਂ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਰਾਜ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਅਤੇ ਸਿੱਟਿਆਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਅਧੀਨ ਵਾਰਡਾਂ ਦੀ ਉਪ ਚੋਣ ਕਰਵਾਉਣ ਬਾਰੇ ਨਵਾਂ ਫੈਸਲਾ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਅੰਕਿਤ ਗਿਆਨ ਅਪੀਲਾਂ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ: - ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਨ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ।

Prabhat Kiran, Advocate
D/923/2000
Bar Council of Delhi